

УДК 377.04:64]:004

Огуї С.В.

*викладач вищої категорії, методист Полтавського кооперативного коледжу,
аспірант кафедри основ виробництва та дизайну Полтавського національного
педагогічного університету імені В.Г. Короленка, м Полтава, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Інформатизація суспільства – це перспективний шлях до економічного, соціального та освітнього розвитку. Інформатизація освіти спрямовується на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання та тестування, що надає можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог. Одним із важливих напрямків розвитку інформатизації освіти є нові комп'ютерні технології.

Нині в усьому світі спостерігається низка процесів, що мають значний вплив на освітні системи. Значно зростає обсяг знань і технологій, що відповідно трансформуються в усі ланки життя суспільства, спостерігається відповідна нестача висококваліфікованих фахівців, які відповідають сучасним вимогам. Важливою проблемою також є робота і освіта XXI століття: формування вмінь пристосовуватися до життя в світі, що постійно змінюється в умовах глобалізації; оволодіння здібностями щодо незалежності і самостійності; вміннями самостійно набувати знання, знати, як їх застосовувати в різних ситуаціях; володіти на високому рівні професійною компетентністю. Усе це потребує відповідних змін у системі освіти, формування компетентного фахівця сфери обслуговування в процесі навчання його у ЗВО. Аналіз попередніх досліджень свідчить, що проблемою формування фахівця-професіонала опікувалися В. Гладкова, С. Дружилов, О. Журавльов, О. Коваленко, М. Лазарев, Ю. Нагірний, О. Романовський, О. Щербаков та ін. Використанню ІКТ у фаховій підготовці студентів ЗВО займалися В. Биков, Я. Булахова, О. Бондаренко, В. Заболотний, Г. Козлакова, О. Міщенко, О. Пінчук, О. Шестопал та інші.

Мета статті полягає в обґрунтуванні ефективності використання інформаційних технологій у процесі підготовки фахівців сфери обслуговування.

Професіоналізм у діяльності починається з певного обсягу знань. Тому важливою складовою використання інформаційних технологій при підготовці висококваліфікованих фахівців сфери обслуговування є їх підготовка ще з студентських років. Підготовка студентів до використання інформаційних технологій під час формування фахових компетенцій передбачає розв'язання наступних завдань: знайомство з закладами ресторанного господарства різних типів, методами та формами обслуговування; мотивація активного використання ІКТ при підготовці до занять з фахових дисциплін та створення банку ресурсів; актуалізація потреби самостійно опановувати нові інтернет-ресурси, з метою підвищення якості професійної підготовки [2]. У науково-методичній літературі поняття «інформаційно-комунікаційні технології» визначається як сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, які використовуються для забезпечення процесу комунікації, створення, поширення,

збереження та управління інформацією. Використання комп'ютерних технологій – це не вплив моди, а необхідна умова організації якісного навчального процесу конкурентоспроможних фахівців. Дослідниками сучасних ІКТ визначено, що в освітньо-інформаційному середовищі закладів освіти вони мають виконувати наступні функції:

- формування умінь та навичок роботи з інформацією, розвиток комунікативних здібностей, поліпшення якості навчання за допомогою більш повного використання доступної інформації, причому комп'ютер виступає в ролі засобу, а не суб'єкта навчальної діяльності, він помічник педагогу, а не його заміна;

- засобу навчання (застосування мультимедійних навчальних курсів);

- технічного засобу автоматизації процесу навчальної діяльності студента, що включена у пізнавальну, пошукову, дослідницьку, експериментальну роботу, який дозволяє мобільно працювати з текстом, графічним, звуковим або відео-документом, якісно подавати інформацію, обробляти її, спілкуватися зі своїми колегами;

- зразка сучасних інноваційних технологій, що розвиває навички оволодіння ними, дає знання про їх назви, функціональне призначення та складові елементи;

- ефективного тренажера, що розвиває пізнавальну і творчу активність особистості, спонукає її приймати власні оригінальні рішення, бачити їхній результат, перевіряти їхню правильність тощо.

Існує багато різних підходів щодо класифікації інформаційних технологій, як засобів навчання, але, як зазначають ряд авторів, єдиної думки та відповідно загальної класифікації педагогічних програмних засобів немає. Дишлева С. акцентує увагу на ознаках педагогічного процесу із застосуванням ІКТ: інтерактивність і діалоговий характер навчання; оптимальне поєднання індивідуальної і групової роботи; підтримання у студентів відчуття психологічного комфорту при організації діалогу з комп'ютером; необмежене навчання [4]. Запровадження ІКТ в педагогічний процес ускладнюється тим, що на сьогоднішній день не існує не тільки єдиного підходу до класифікації електронних засобів навчального призначення, а й визначеності з їх термінологією, різні автори дають різні назви деяким видам електронних засобів навчального призначення, а також пропонують означення деяких з цих термінів. Найбільша неоднозначність спостерігається при трактуванні електронного підручника. Електронні підручники – педагогічні програмні засоби (ППЗ), які охоплюють значні за обсягом матеріалу розділи навчальних курсів або повністю навчальний курс. Для такого типу ППЗ характерною є гіпертекстова структура навчального матеріалу, наявність систем управління із елементами штучного інтелекту, блоку самоконтролю, розвинені мультимедійні складові [3]. Електронні підручники повинні задовольняти навчально-методичні, дизайн-ергономічні та технічні вимоги. Проблеми структурування змісту електронного підручника, використання електронного підручника у навчальному процесі вищих та середніх навчальних закладах присвячені праці В. Вембер, В. Волинського, О. Красовського, Ю. Кузнецова, С. Ракова та ін.

Оволодіння сучасними інформаційними та інформаційно-комунікаційними технологіями, методикою їх використання в навчальному процесі сприятиме модерні-

зації освіти – підвищенню якості професійної підготовки майбутнього фахівця, збільшенню доступності освіти, забезпеченню потреб суспільства в конкурентоздатних фахівцях [1]. Прикладом програмного забезпечення для підготовки фахівців сфери обслуговування є програмне забезпечення «Парус». Програма затверджена Науково-методичним центром вищої освіти Міністерства освіти і науки України для розповсюдження у навчальних закладах для підготовки фахівців з вищою освітою в Україні лист № 14/18.2-888 від 22.05.03. Сьогодні ПЗ «Парус» в навчальному процесі використовують більше 650 навчальних закладів по всій території України. Організуючи подібний захід, «ПАРУС» керувалася прагненням підвищити рівень знань студентів, адже сьогодні вивчення фахових дисциплін, неможливо уявити без використання відповідного програмного забезпечення. Проте, на жаль, навчальні заклади часто мають у своєму розпорядженні або неякісні програмні продукти (неліцензійні чи морально застарілі), або не мають підтримки з боку розробника цих систем (навчання, методичні матеріали та ін.).

За допомогою ПЗ «Парус» студенти навчального закладу можуть отримати навички роботи із системами комплексної автоматизації підприємств, організацій та установ.

В процесі підготовки фахівців сфери обслуговування, заснованої на використанні ІКТ як у навчальних аудиторіях, так і під час самостійної роботи у позаурочний час, у них закладаються механізми мислення, пов'язані з постановкою мети та виробленням концепції її досягнення за допомогою аналітичних навичок. Таким чином, без застосування ІКТ вже неможливо підготувати фахівців, які відповідають сучасному рівню вимог не тільки європейського, але й вітчизняного ринку праці. Саме тому «ПАРУС» з 1999 р. почала активно співпрацювати з передовими українськими закладами вищої освіти і впроваджувати повномасштабну програму «ПАРУС – для навчальних закладів України».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р.» від 25.06.2013 року № 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>. – назва з екрану.
2. Вембер В. П. Що слід враховувати під час структурування навчального матеріалу в електронних підручниках / В. П. Вембер // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2007. – № 4. – С. 38-42.
3. Дишлева С. Інформаційно-комунікаційні технології та їх роль в освітньому процесі – [Електронний ресурс] / С. Дишлева. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/technol/6804>. – назва з екрану.
4. Кузнецова В.І. Методичні рекомендації: Розробка професійних стандартів, оснований на компетенціях, на прикладі професії «Офіціант» / В.І. Кузнецова, С.Г. Кіндзерська // Наук.-метод. матеріали за результатами роботи у 2009 р. [«Педагогічний експеримент всеукраїнського рівня у закладах професійно-технічної освіти»] Упоряд. Т.Г. Націокс. – К.: ІТІЗО МОН України, 2010. – Ч.5. – С. 15–50. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://proftekhosvita.org.ua/>. – назва з екрану.
5. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посібник для вчителів / Машбиць Ю. І., Гокунь О. О, Жалдак М. І. та ін. / За ред. Машбиця Ю.І. / Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К.: ІЗМН, 1997. – 264 с.